

ارزیابی تاب آوری شهرهای ایرانی - اسلامی

مطالعه موردی: شهر ارومیه

قادر احمدی^۱، اسماء مظفری نیا^۲

۱- استادیار دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه ارومیه ahmadi.gader@gmail.com

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد برنامه ریزی شهری، دانشگاه ارومیه a.mozafari7000@gmail.com

چکیده

امروزه دیدگاه ها و نظریه های مدیریت سوانح و توسعه پایدار به دنبال ایجاد شهرهای تاب آور در برابر مخاطرات طبیعی هستند. تاب آوری راهی برای تقویت جوامع با استفاده از ظرفیت آنها مطرح می کند. قرن هاست شهرهای اسلامی در معرض انواع مخاطرات طبیعی و انسان ساخت قرار دارند، ولی اغلب بدلیل وجود شبکه ای پایدار از سیستم های کالبدی و جوامع انسانی با انعطاف پذیری لازم در برابر حوادث و تغییرات عمل می کنند. در این تحقیق نیز تلاش شده تا با تبیین شاخص های تاب آوری شهرهای ایرانی اسلامی، با تاکید بر بعد کالبدی، میزان تاب آوری شهر ارومیه ارزیابی گردد. در این راستا ابتدا با مطالعات کتابخانه ای ویژگی اساسی شهرهای ایرانی اسلامی بررسی و سپس شاخص های تاب آوری این شهرها در بعد کالبدی تعیین شد. و با استفاده روش AHP تاب آوری شهر ارومیه مورد بررسی قرار گرفت و در نهایت این نتایج حاصل شد که منطقه ۲ این شهر دارای بیشترین میزان تاب آوری در بعد کالبدی است و به طور کلی شهر ارومیه در معیار های ساختمانی و مسکن دارای بیشترین میزان تاب آوری از دیدگاه شهرهای ایرانی اسلامی و در معیارهای زیرساختی دارای کمترین این مقدار می باشد.

واژه های کلیدی: تاب آوری، آسیب پذیری، شهر ایرانی-اسلامی، AHP، ارومیه.

۱-مقدمه

یکی از معضلاتی که همواره در طی قرون متمادی زندگی جوامع انسانی را مورد تهدید قرار داده است، وقوع بلایا و سوانحی هست که، در صورت نا آگاهی و نداشتن آمادگی، صدمات جبران ناپذیری به ابعاد مختلف زندگی انسانها وارد می کند. امروزه در سطح جهانی، تغییرات چشمگیری در نگرش به مخاطرات دیده می شود. بطوریکه دیدگاه غالب از تمرکز صرف بر کاهش آسیب پذیری، به افزایش تاب آوری در مواجهه با سوانح تغییر پیدا کرده است. به علت عدم امکان پیش بینی کامل آسیب پذیری و نیز فراهم کردن ارزیابی های جامع و کلی نگر در مقابل مخاطرات، تاب آوری می تواند به عنوان توان سازگاری سیستم ها در برابر تغییرات بدون فروپاشی در زمان سوانح